

Sygn. akt V KK 259/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Marek Motuk (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 6 lipca 2022 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

sprawy **D. J.**

ukaranego z art. 94 § 1 k.w.

z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w P.

z dnia 2 maja 2022 r., sygn. akt II W [...]

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. co do orzeczenia o karze
grzywny oraz braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku
karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów – i w tym
zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w P. do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 2 maja 2022 r., sygn. akt II W [...]:

1. w pkt I uznał obwinionego D. J. za winnego tego, że „w dniu 17 lutego 2022 r. o godz. 16:20, w m. M. gm. P., pow. P., woj. [...], na drodze publicznej, kierował pojazdem m-ki B. o nr rej. [...]nie mając do tego wymaganych przepisami uprawnień co stanowi wykroczenie z art. 94 § 1 k.w.” – i za to, wymierzył mu karę „500 (pięćset) zł” grzywny;
2. w pkt II zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 120 zł tytułem kosztów postępowania.

Przedmiotowy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 14 maja 2022 r. (k.24).

W dniu 3 czerwca 2022 r. (data prezentaty) do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego od ww. wyroku Sądu Rejonowego w P.. Orzeczenie to zostało zaskarżone na niekorzyść D. J. w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze oraz w zakresie braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środka karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 i 2 k.w., polegające na nieorzeczeniu wobec obwinionego D. J. obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, do czego zgodnie z treścią przywołanych przepisów, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r., Sąd był zobowiązany w sytuacji uznania obwinionego za winnego popełnienia wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.;
- art. 94 § 1 k.w., polegające na wymierzeniu obwinionemu za wykroczenie popełnione w dniu 17 lutego 2022 r., na podstawie art. 94 § 1 k.w., kary grzywny w wysokości 500 złotych, podczas gdy zgodnie z treścią art. 94 § 1 k.w. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2022 r., kara grzywny mogła być wymierzona w wysokości nie niższej niż 1 500 złotych.

Zarzucając powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej uwzględnienia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

Prawidłowo zidentyfikowane w kasacji wady zaskarżonego orzeczenia wskazują, że Sąd Rejonowy przy jego wydaniu całkowicie pominął nowelizację przepisów Kodeksu wykroczeń, która dokonana została ustawą z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 2021.12.16, poz. 2328). Na mocy art. 3 pkt 9 lit. a ww. ustawy, modyfikacji uległa m.in. sankcja za popełnienie wykroczenia stypizowanego w art. 94 § 1 k.w., a polegającego na prowadzeniu w strefie zamieszkania lub strefie ruchu pojazdu mechanicznego bez uprawnienia (karę za prowadzenie pojazdu innego niż mechaniczny ujęto w odrębnej jednostce redakcyjnej, tj. w art. 94 § 1a k.w.). Od dnia 1 stycznia 2022 r. sprawca wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1500 złotych.

Uprzednio przepis ten za prowadzenie pojazdu bez uprawnienia przewidywał wyłącznie karę grzywny – i to bez szczególnego unormowania co do jej minimalnej wartości. Wobec powyższej zmiany przepisów, Sąd Rejonowy – wymierzając D. J. grzywnę w kwocie 500 złotych, jako karę za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w., które popełnione zostało w dniu 17 lutego 2022 r. – dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego, albowiem orzekł karę poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w sankcji przepisu art. 94 § 1 k.w., który obowiązywał w czasie popełnienia rzeczonego wykroczenia. Jednocześnie wymaga odnotowania, że analiza zaskarżonego wyroku oraz jego uzasadnienia nie daje podstaw do stwierdzenia, że w przedmiotowej sprawie skorzystano z jakiegokolwiek instytucji prawnej, pozwalającej kształtować wymiar kary poza granicami ustawowego zagrożenia z art. 94 § 1 k.w. Należy podzielić ugruntowany pogląd orzeczniczy, iż wymierzenie kary poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w sankcji przepisu, który określa kwalifikację prawną czynu przypisanego, bez wskazania szczególnej podstawy do takiego ukształtowania rozstrzygnięcia co do kary, stanowi rażące naruszenie prawa materialnego – przepisu stanowiącego podstawę skazania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2020 r., IV KK

10/20; także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2017 r., II KK 312/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt III KK 228/12).

Poza powyższym – na skutek wyżej wspomnianej nowelizacji (art. 3 pkt 9 lit. c ww. ustawy nowelizującej) – w przypadku popełnienia wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., od dnia 1 stycznia 2022 r. sąd zobligowany jest do orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów (zob. aktualne brzmienie art. 94 § 3 k.w., obowiązujące również w dacie wykroczenia popełnionego przez D. J.). Zasady jego wymiaru określa art. 29 k.w. W zaskarżonym kasacją wyroku nakazowym zaniechano orzeczenia tego środka karnego, nie realizując tym samym nałożonego ustawą obowiązku. Wobec obligatoryjnego brzmienia przepisu art. 94 § 3 k.w. także ta wadliwość zaskarżonego wyroku ma charakter rażący i w sposób oczywisty wywiera wpływ na jego treść. Na marginesie należy przypomnieć, że uchwała pełnego składu Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I KZP 21/14 (OSNKW 2016, z. 1, poz. 1), dopuszcza w postępowaniu kasacyjnym uchylenie zaskarżonego wyroku wyłącznie w części, w jakiej nie zawiera ono rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, którego zastosowanie było obligatoryjne. Niewątpliwie uchwała ta zachowuje aktualność także w aktualnie obowiązującym stanie prawnym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 10.10.2017 r., IV KK 91/17, LEX nr 2389564).

W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok należało uchylić w części dotyczącej orzeczenia o karze grzywny oraz braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów – i w tym zakresie przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania. Sąd ten powinien uwzględnić obowiązujące w dacie popełnienia wykroczenia brzmienie art. 94 § 1 k.w. w zakresie przywidzianej w nim sankcji karnej oraz stanowczy charakter przepisu art. 94 § 3 k.w.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[as]